

p.a. Berkenlaan 30
3737 RN GROENEKAN

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
Soestdijkseweg Zuid 173
3721 AB BILTHOVEN

(per e-mail verzonden)

Groenekan, 16 september 2014

Betreft: Advies Wmo nota 2015

Geacht College,

Hierbij doen wij u het advies van de Wmo Advies Raad inzake de Wmo nota 2015 toekomen. De nota vormt een nadere concretisering van de in het voorjaar geaccordeerde visie op Maatschappelijke Ondersteuning.

De omslag in het denken omtrent de Wmo 2015 wordt door u gekenschetst als "van confectie naar maatwerk." Dit streven kunnen wij natuurlijk van harte ondersteunen, maar helaas ademt de nota zelf niet deze nadruk op maatwerk en verbeteren van de kwaliteit van zorg, maar getuigt eerder van een nogal sterk budgetgestuurd denken. Doelstelling van Wmo-beleid zou moeten zijn dat elke burger kan beschikken over dat wat nodig is om een menswaardig bestaan te leiden. De definitie daarvan zal onder andere afhangen van de levensfase en van de doelgroep waartoe de cliënt behoort. De ruimte tussen wat client zelf al dan niet met behulp van zijn netwerk kan verwezenlijken (eigen kracht) en de te realiseren doelstelling vormt het werkkterrein van de Wmo.

Natuurlijk zit er spanning tussen de idealen die u wilt verwezenlijken en de werkelijkheid waarin u met minder geld toch een redelijk resultaat moet behalen. Toch vinden wij het jammer dat er op diverse onderdelen nog te weinig ideaalgestuurd is doorgedacht. Dan hebben wij het in dit verband met name over alle gemeentelijke voorzieningen die nu en in de toekomst nodig zijn om meer ouderen en mensen met een beperking zelfstandig te laten wonen en hen daarbij te ondersteunen. Deze ondersteunende voorzieningen zijn dringend nodig omdat nu al meer mensen zelfstandig blijven wonen, die ondersteuning behoeven in hun dagelijkse bezigheden en verzorging, en dit in versterkte mate in de komende jaren het geval zal zijn. Met name over het zelfstandig wonen van burgers met een ZZP 4 dat in 2016 zal ingaan maken wij ons ernstig zorgen.

Wij missen in deze nota een visie op en praktische uitwerking van de volgende onderwerpen:

- bestrijden en voorkomen van eenzaamheidsproblematiek
- invoeren van inclusieve beleidsvoorbereiding
- vrijwilligersbeleid
- mantelzorgondersteuning
- concretisering van aan te bieden algemene voorzieningen
- concretisering aanbod dagopvang en dagbesteding
- vervoer en infrastructuur (i.v.m. toegankelijkheid voor mensen met een beperking)
- woonvisie en ruimtelijk beleid (i.v.m. leefbaarheid mensen met een beperking)
- preventie en vroegsignalering

- voorkomen van stapeling financiële effecten

Wij hebben begrip voor de hoge druk waaronder de beleidswijzigingen op het terrein van de Wmo moeten worden doorgevoerd en vertrouwen er daarom op dat bovengenoemde beleidsterreinen in de naaste toekomst nog een nadere uitwerking zullen krijgen. Toch willen wij onze teleurstelling over het beleid zoals het nu aan ons gepresenteerd wordt bij deze kenbaar maken. Voor de uitwerking van deze kwesties blijven wij natuurlijk graag gesprekspartner en willen u zo van harte ondersteuning aanbieden in deze hectische tijd.

Meer in het bijzonder hebben wij nog de volgende opmerkingen over het door u geformuleerde beleid:

1. Uitgangspunten voor de uitvoering

In uw nota worden uitgangspunten geformuleerd, die richtinggevend zijn voor de uitvoering van de Wmo 2015.

Advies: Wij hechten er aan om in het beleid kwaliteitsankers op te nemen, die als toetssteen voor de beleidsuitvoering kunnen dienen. Daarbij denken wij aan de volgende criteria, waaraan Wmo-interventies kunnen worden getoetst:

- focus op inzetten van eigen kracht
- aansluiten bij de behoeften aan hulp en participatie, bijvoorbeeld in staat om mensen te ontmoeten, deelnemen aan activiteiten
- in staat om zichzelf (met hulp) te verzorgen, te voeden, te kleden
- in staat om sociaal netwerk te onderhouden
- zingeving is mogelijk

2. Organisatie, werkwijze en locatie wijkteams

De termen Sociaal Wijkteam en Mens-op-Maatteam behoeven verheldering. Uit de tekst valt niet op te maken of er Mens op Maatteams in alle Wijkservicepunten komen, hoe de MoM-teams zich verhouden tot de Sociale Wijkteams en welke samenstelling deze teams zullen hebben.

Advies: Graag zien wij een nadere definiering en beschrijving van samenstelling en taken van Wijkservicepunten en teams tegemoet.

3. Cliëntondersteuning

Tijdens een brainstormsessie met wethouder Brommersma en in ons advies inzake de Kanteling hebben wij het volgende standpunt ingenomen:

Wij dringen er gezien deze situatie op aan om de gelden voor Cliëntondersteuning ook daadwerkelijk voor dit doel in te zetten en een hoogstaande cliëntondersteuning zo ook voor de toekomst te waarborgen. Cliëntondersteuning van MEE zal daartoe zoveel mogelijk intact gehouden moeten worden. De Ouderenadviseurs van de Ouderenbonden kunnen met betrekking tot advisering/ondersteuning van ouderen zeker toegevoegde waarde hebben. Voor jeugdigen zal een dergelijke ondersteuningsfunctie nog moeten worden verduidelijkt.

In de nota lezen wij dat weliswaar de subsidie van MEE gelukkig wordt voortgezet, maar dat in de toekomst voor dit bedrag naast cliëntondersteuning ook ondersteuning van professionals moet worden geboden. Dat wijst er op dat hier per saldo sprake is van een bezuiniging.

Advies: Wij pleiten voor het handhaven van de huidige kwaliteit van de clientondersteuning. Het Rijk heeft immers toegezegd dat clientondersteuning onaangetast zou blijven. Ondersteuning van professionals zou vanuit een andere geldstroom gefinancierd moeten worden.

4. **Formatie en taken wijkverpleegkundigen**

De formatie van de wijkverpleegkundigen vormt voor de Wmo Advies Raad een punt van zorg. In de nota wordt gesproken over 1-1,5 formatieplaats. Als uitgegaan wordt van het toevoegen van wijkverpleegkundigen aan de 4 Wijkservicepunten, dan wel aan de MoM-teams, dan zou dat de facto betekenen dat ieder Wijkservicepunt kan rekenen op circa 0,3 wijkverpleegkundige, oftewel 12 uur per week.

Als dan ook nog in ieder Servicepunt moet worden deelgenomen in de MoM-teams en daar dus tijd voor moet worden gereserveerd, blijft er wel bedroevend weinig tijd voor uitvoerend werk over. Arme cliënten!

Advies: Beperk de hoeveelheid tijd nodig voor afstemming tot een werkbaar minimum.

5. **Het persoonlijk ondersteuningsplan**

Er zijn na de besluitvorming in de Tweede Kamer een aantal wijzigingen opgenomen in de wetstekst. Daaronder valt ook de mogelijkheid om een persoonlijk plan op te stellen buiten de Keukentafelgesprekken om:

De cliënt wordt in staat gesteld zelf een persoonlijk plan op te stellen. Dat plan moet voorzien in zijn behoefte aan maatschappelijke ondersteuning om zelfredzaam te zijn en om maatschappelijk te participeren. De gemeente moet het persoonlijk plan betrekken bij het onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte van de cliënt. De regie komt dus bij de burger te liggen: hij is zelf de regievoerder en eigenaar van zijn persoonlijk plan. Hij heeft zelf de keuze op welke wijze en met welke instrumenten en methoden hij zijn persoonlijk plan wil vormgeven.

Advies: Neem het persoonlijk ondersteuningsplan op in het beleid en de verordening.

6. **Mantelzorg**

Als eerste moet ons van het hart dat in de passage over mantelzorgers een onzorgvuldige en onheldere formulering is gebruikt. Als reden voor overbelasting wordt aangevoerd dat: "mantelzorgers vaak ook beperkingen hebben." Vooralsnog gaan wij ervan uit dat de zinsnede uw bedoelingen niet goed weergeeft. Wel zouden wij graag een toelichting hebben op deze passage.

Hoe wordt de overbelasting van de mantelzorgers voorkomen terwijl er een steeds groter beroep op hen wordt gedaan? In de media wordt steeds duidelijker wat het effect van mantelzorgen is op de mantelzorger zelf. Hoe wordt de balans belasting-belastbaarheid in evenwicht gehouden? Antwoorden op deze vragen worden node gemist.

Bovendien missen wij de vertaling van de na de bespreking in de Tweede Kamer toegevoegde amendementen met betrekking tot het volgende.

De gemeente moet algemene voorzieningen bevorderen ter uitvoering van het mantelzorgplan (scholing, informatie en advies, lotgenotencontact, mantelzorgsteunpunt, mantelzorgmakelaar). Bij het keukentafelgesprek moet niet alleen naar de mogelijkheden, maar ook naar de grenzen van de belastbaarheid van de mantelzorger gekeken worden en zijn ondersteuningsbehoefte moeten in kaart worden gebracht. De mantelzorger moet dus worden betrokken bij het keukentafelgesprek van zijn naaste en bij het opstellen van diens ondersteuningsplan, terwijl hij zelf ook een beroep kan doen op ondersteuning.

Dat in de nota niets te lezen valt over een nieuwe taakopvatting en taakuitvoering van het Steunpunt Mantelzorg vinden wij een omissie. In het licht van alle beleidswijzigingen zal het Steunpunt alleen nog maar belangrijker worden. Wij gaan er dan ook van uit dat het Steunpunt Mantelzorg beter dan voorheen geëquipeerd zal worden.

Advies: Waar mogelijk extra gelden ter beschikking te stellen aan het Steunpunt Mantelzorg.

Voorts zouden wij graag de positie van de mantelzorger in het intakeproces willen versterken.

Advies: Wij raden u aan om in het plan, dat uit het keukentafelgesprek resulteert op te nemen wat de taken van de mantelzorger zijn en te verwoorden welke ondersteuning de mantelzorger daarbij nodig heeft. Dit zgn. mantelzorgplan moet nog in beleid en verordening worden opgenomen.

Met betrekking tot respijtzorg willen wij nog opmerken dat het ons ernstig teleurstelt dat dit onderwerp nog niet is uitgewerkt en het budgettaire kader tot op heden ontbreekt. Hoe ziet u de rol van vrijwilligersorganisaties in de respijtzorg? En hoe bewaakt u de kwaliteit van de respijtzorg?

Advies: Haast maken met het bepalen van de budgettaire ruimte voor respijtzorg en het verder uitwerken van mogelijkheden om overbelaste mantelzorgers te ontlasten.

7. Vrijwilligersbeleid

Zoals al in de inleiding gesteld vinden wij het van cruciaal belang dat het vrijwilligersbeleid verder wordt uitgewerkt. Bij de uitvoering van het Wmo-beleid 2015 wordt immers meer dan voorheen gesteund op de inzet van vrijwilligers en bovendien worden in de toekomst ook mensen met een werkloosheids- of bijstandsuitkering als vrijwilliger ingezet. Dat dwingt tot een grondige bezinning over de voorwaarden waaronder dit alles wordt gerealiseerd. Een belangrijke afweging is ons inziens aan welke minimumvoorwaarden een vrijwilliger moet voldoen en wanneer de Wmo-cliënt recht heeft om de inzet van een vrijwilliger te weigeren. In algemene zin is belangrijk welke stem de cliënt heeft in werving en selectie.

Advies: Wij pleiten er voor om de uitwerking van het vrijwilligersbeleid zo snel mogelijk ter hand te nemen en onder andere in het vrijwilligersbeleid vast te leggen:

- hoe de toestroom van nieuwe vrijwilligers te garanderen
- eisen die aan vrijwilliger gesteld worden en de match met de cliënt
- voorwaarden waaronder vrijwilligers te werk worden gesteld, bijvoorbeeld de VOG
- aansturing, scholing en ondersteuning van vrijwilligers

8. Vrije inloop in alle kernen

In de nota wordt gesproken van een vrije inloop als een van de aan te bieden algemene voorzieningen. Wij gaan ervan uit dat deze faciliteit dan in alle kernen van de gemeente De Bilt zal worden aangeboden.

Advies: Vrije inloop in alle kernen realiseren.

9. Tijds berichtgeving rechten en regelingen voor 1 januari 2015

De tijd dringt. Vóór 1 januari 2015 moeten nog veel zaken worden uitgewerkt en het zal een hele toer worden om op zo korte termijn al klaarheid te krijgen in het Wmo-aanbod en de voorwaarden waaronder dit wordt aangeboden. Toch zullen cliënten tijdig geïnformeerd moeten worden over hun rechten en plichten en moet ruim voor het nieuwe jaar duidelijk zijn van welke algemene voorzieningen cliënten en aanvragers gebruik kunnen gaan maken.

Advies: Op zeer korte termijn uitwerken van voorzieningenaanbod en duidelijkheid bieden aan de huidige cliënten.

10. Meldpunt transities

In ons advies inzake De Kanteling en in een gedachtenwisseling met Evelien Ribbens, directeur van Mens hebben wij eerder onze wens geuit om een klachtenmeldpunt in te richten om te kunnen volgen wat de effecten zijn van de nieuwe werkwijze op kwaliteit en aard van de geboden hulp en voorzieningen. Voor dit voorstel was draagvlak aanwezig. In deze nota is daar niets van terug te vinden.

Advies: Inrichten van een Meldpunt transities

11. Waarborgen voor bescherming privacy

In de nota missen wij aandacht voor privacybescherming. Privacy van cliënten kan in de nieuwe werkwijze niet worden beschermd, zolang geen sluitende afspraken gemaakt zijn over het uitwisselen van gegevens en de voorwaarden waaronder dat kan plaatsvinden. In ons advies over De Kanteling hebben wij daarom het volgende advies opgenomen, dat nog om uitwerking vraagt.

Advies Kanteling: Regel dat voldoende waarborgen voor privacy van cliënten in het werkproces worden opgenomen.

12. Samenstelling Wmo Advies Raad

Onze raad bezint zich op mogelijkheden om ook een vertegenwoordiging van de nieuwe doelgroepen in de geledingen op te nemen. Dat vraagt wel om een frisse blik op taken en samenstelling om zo ook in de toekomst effectief vergaderen mogelijk te blijven maken.

Vraag: Mogen wettelijk vertegenwoordigers ook namens de nieuwe doelgroepen in de WAR worden opgenomen of mogen alleen de cliënten zelf lid worden van de raad?

Wij vertrouwen er op dat u onze argumentatie en aanbevelingen zorgvuldig zult meewegen in uw besluitvorming en zien uw verslaglegging over de genomen besluiten met belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

Loes Klok

Vice-voorzitter Wmo Advies Raad De Bilt